

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
1999

3. volební období

132

Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu Smlouva mezi Českou republikou a Chorvatskou republikou o sociálním zabezpečení

N á v r h u s n e s e n í

Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky souhlasí

se Smlouvou mezi Českou republikou a Chorvatskou republikou
o sociálním zabezpečení, podepsanou v Praze dne 22. ledna 1999.

Předkládací zpráva pro Parlament ČR

Koordinace systémů sociálního zabezpečení je jedním z významných způsobů usnadnění potřebné mezinárodní migrace pracovníků, podpory podnikání a poskytování služeb. Je zájmem České republiky toho dosáhnout ve vztahu k vyspělým, zejména evropským zemím.

Oblast vztahů sociálního zabezpečení mezi Českou republikou a Chorvatskou republikou se dosud řídí Úmluvou mezi Československou republikou a Federativní lidovou republikou Jugoslávií o sociálním pojištění ze dne 22. 5. 1957 - vyhl. č. 3/1958 Sb. (dále jen Úmluva z roku 1957“) a Správní dohodou o provádění Úmluvy mezi Československou republikou a Federativní lidovou republikou Jugoslávií rovněž ze dne 22. 5. 1957.

Ke sjednání nové smlouvy, která Úmluvu z roku 1957 nahradí, vedou dva důvody - vznik nových států a potřeba změnit smluvní úpravu poskytování zdravotní péče.

Dvoustranné smlouvy o sociálním zabezpečení, t. zn. i předkládaná smlouva s Chorvatskou republikou, jsou vedle mnohostranných konvencí nástrojem řešícím kolize zákonů různých států. Soustředí se na aplikaci národního práva při respektování základních principů sociálních smluv, jimiž jsou:

- rovnost nakládání s příslušníky smluvních států,
- sčítání pojistných dob pro stanovení nároků,
- výplata dávek do ciziny a
- aplikace jednoho zákonodárství.

Stejně tak, jak jsou tyto principy uplatňovány v základních dokumentech mezi vyspělými státy (vedle dvoustranných smluv jsou to Nařízení ES 1408/71, Úmluva RE č. 78, Úmluva MOP č. 157), tak jsou obsahově i formálně promítnuty i v česko-chorvatské smlouvě.

Smlouva je obsahově i formálně členěna v souladu s mezinárodními zvyklostmi do pěti částí.

Část I - všeobecná ustanovení - obsahuje definice výrazů používaných pro účely této smlouvy (článek 1), věcný rozsah smlouvy (článek 2), osobní rozsah (článek 3), ustanovení o rovnosti nakládání s osobami, na které se smlouva vztahuje (článek 4) a ustanovení o rovnosti území při poskytování dávek (článek 5).

Pokud jde o věcný rozsah, smlouva je komplexním dokumentem zahrnujícím všechny oblasti sociálního zabezpečení, které v dvoustranných smlouvách zpravidla bývají upravovány. Zdravotní péče však bude podle smlouvy poskytována pouze v omezeném rozsahu. Co do osobního rozsahu dokument se vztahuje na všechny osoby pojištěné ve smluvních státech a rovněž na jiné osoby, které svá práva od pojištěných osob odvozují.

Část II - používání právních předpisů - vymezuje, kterým právním předpisům o sociálním zabezpečení budou osoby kryté touto smlouvou podléhat. V zásadě to budou právní předpisy státu, na jehož území je vykonávána výdělečná činnost (článek 6) s odchylkami (články 7 - 9). Přesným vymezením použití jediného konkrétního zákonodárství v daném časovém období smlouva sleduje cíl vyloučit případné dvojí pojištění.

Část III - zvláštní ustanovení pro jednotlivá odvětví sociálního zabezpečení a dávky - obsahuje v jednotlivých kapitolách specifickou úpravu pro šest oblastí sociálního zabezpečení upravovaných smlouvou.

V oblasti pojištění pro případ nemoci a mateřství (kapitola první) smlouva zajišťuje zápočet doby pojištění získané v druhém státě pro vznik, trvání či obnovení nároku na dávku v prvním státě (článek 10). Pokud jde o zdravotní péči, je oblast úpravy velmi omezena. Osoba pojištěná v jednom smluvním státě obdrží při pobytu na území druhého smluvního státu zdravotní péči jen v nezbytném rozsahu pokud zdravotní stav tuto péči neodkladně vyžaduje. V případě souhlasu příslušného nositele, může být poskytnuta zdravotní péče i nad uvedený rozsah (článek 11). Obdobně smlouva řeší poskytování protetických pomůcek (článek 11 odstavec 3). Pro případ kolize nároků na porodné podle právních předpisů obou smluvních stran je oprávněné osobě ponechána možnost volby (článek 11 odstavec 5). Poživatelé důchodů budou podléhat právním předpisům o zdravotním pojištění státu svého bydliště. Přitom při poskytování důchodu jen podle právních předpisů druhého státu se tento důchod bude pokládat za důchod prvního státu, na jehož území má jeho poživatel bydliště (článek 12). Smlouva zaručí, že výši nákladů zdravotní péče poskytnuté podle článku 11 nositel, který ji poskytl, stanoví v cenách účtovaných vlastním pojištěncům a nikoli vyšších (článek 13).

V důchodovém pojištění (kapitola druhá) zaručí smlouva občanům nejen výplatu dávek do druhého státu, ale i přiznání nároků na ně se zřetelem k dobám pojištění ve druhém státě (článek 14). Pokud nárok na dávku vznikne i bez přihlédnutí k dobám pojištění v druhém státě, bude dávka vyměřena výlučně podle právních předpisů prvního státu (článek 15). Pro splnění potřebné doby pojištění pro nárok na důchod podle právních předpisů jednoho smluvního státu bude v případě potřeby přihlédnuto i k dobám pojištění v druhém smluvním státě. Dávka sama však bude stanovena výlučně podle délky dob pojištění ve státě, který dávku přiznává (způsob výpočtu dávek v každém ze smluvních států - článek 16). Tento postup vyloučí, aby občanu migrujícímu mezi smluvními státy byla pro kratší dobu pojištění v některém z nich odmítnuta dávka a současně zajistí odpovídající výši této dávky. Smlouva stanoví společné zásady pro hodnocení dob pojištění (článek 17) a řeší souběh dávek s dávkou nebo příjmem z výdělečné činnosti z druhého státu (článek 18). Nárok na plný invalidní důchod osob, které pro dlouhodobě nepříznivý

zdravotní stav vzniklý před dosažením osmnácti let věku nebyly účastny pojištění po potřebnou dobu smlouva váže na trvalý pobyt na území České republiky (článek 19).

Pro případy pracovních úrazů a nemocí z povolání (kapitola třetí) se analogicky použijí ustanovení o dávkách v nemoci a mateřství a o důchodech (článek 20). Dále smlouva pro tyto případy přesně stanoví, nositel kterého státu je povinen poskytovat příslušné peněžité dávky (články 21 - 23). Ukládá též povinnost příslušnému nositeli informovat o pracovním úrazu občana, který by mohl mít za následek smrt, zastupitelský úřad jeho státu (článek 24).

Pokud jde o pohřebné (kapitola čtvrtá) smlouva umožňuje příslušnému nositeli jednoho smluvního státu poskytnout dávku i v případě, že osoba zemřela na území druhého státu (článek 24) a pro případ kolize nároků podle právních předpisů obou států stanoví, která smluvní strana dávku poskytne (článek 27).

V oblasti pojištění pro případ nezaměstnanosti (kapitola pátá) smlouva zaručí nárok na dávky v nezaměstnanosti s přihlédnutím k předchozím dobám pojištění v druhém státě za předpokladu, že nezaměstnaný získal určitou dobu pojištění podle právních předpisů státu, vůči kterému nárok uplatňuje (článek 28). Dávky v nezaměstnanosti přiznané podle právních předpisů jednoho státu osobě s bydlištěm v druhém státě budou vypláceny pouze pokud oprávněná osoba bude k dispozici nositeli v místě posledního zaměstnání. T. zn., že dávky nebudou převáděny do druhého státu (článek 29).

Pokud jde o rodinné přídavky (kapitola šestá) smlouva umožňuje pro nárok na dávku vzít v úvahu doby pojištění v druhém státě (článek 30); pro českou stranu v současné době toto ustanovení nemá význam. Pro obě smluvní strany však je důležité ustanovení řešící kolizi nároků na dávku (článek 31).

Část IV - různá ustanovení - obsahuje závazky přijímané za účelem usnadnění provádění smlouvy či konkretizaci zásad v ní obsažených (články 32 - 44).

Přechodná ustanovení - část V - upravují s vyloučením zpětných plateb uplatnění smlouvy i na dříve nastalé pojistné případy (článek 45), vztah mezi dříve vydanými rozhodnutími v oblastech upravovaných smlouvou a jejím používáním (článek 46) a lhůty (článek 47). Další ustanovení části V upravují obvyklým způsobem podmínky pro vstup smlouvy v platnost při současném ukončení platnosti Úmluvy z roku 1957 (článek 48), dobu na niž se smlouva sjednává s eventuelní možností výpovědi při zachování nároků získaných za její existence a závěrečné formality (článek 49).

Podrobnosti aplikace zásad stanovených smlouvou bude obsahovat prováděcí dokument sjednaný ve smyslu článku 32 smlouvy.

Provádění smlouvy nebude klást zvýšené nároky na výdaje ze státního rozpočtu neboť důchody do Chorvatské republiky již jsou vypláceny na základě Úmluvy z roku 1957. Náklady na zdravotní péči dosud

poskytovanou podle Úmluvy z roku 1957 bezplatně a hrazené ze státního rozpočtu, již nadále neponese stát. Podle nové smlouvy tyto náklady bude hradit příslušná pojišťovna, a to za péči poskytnutou jejím pojištěncům ve druhém smluvním státě pouze v nezbytném rozsahu. Tento postup vychází z usnesení vlády ČR č. 621/1996 k úhradě zdravotní péče podle mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení.

Význam sjednání sociální smlouvy s Chorvatskem je dán jednak tradičně bohatými ekonomickými i kulturními vztahy mezi oběma státy, resp. jejich předchůdci, jednak tím, že moderní smluvní dokument odpovídající současným potřebám smluvních stran nahradí Úmluvu o sociálním pojištění z roku 1957 uzavřenou mezi dnes již neexistujícími státními útvary.

Tím bude rovněž ukončena platnost Ujednání o bezplatném recipročním léčení pracovníků diplomatických a konzulárních úřadů z 19. září 1964 sjednaného výměnou nót, jež byla vázána na platnost citované Úmluvy z roku 1957.

Sjednání smlouvy nevyžaduje změny v českém právním řádu a nedotýká se závazků z jiných mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána. Provádění bude zajišťováno v rámci působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva zdravotnictví v souladu s platnými právními předpisy se zřetelem k ustanovené této smlouvy.

Předložený dokument je smlouva prezidentského charakteru, jež je před ratifikací předkládána k vyslovení souhlasu Parlamentu ČR podle článku 49 Ústavy ČR, protože upravuje odchylně od zákonů povinnosti a práva občanů a institucí.

V Praze dne 20. ledna 1999

Miloš Zeman, v.r.
předseda vlády

S m l o u v a

mezi

Českou republikou

a

Chorvatskou republikou

o sociálním zabezpečení

Česká republika

a

Chorvatská republika

vedeny přáním upravit vzájemné vztahy mezi oběma státy v oblasti sociálního zabezpečení, se dohodly takto:

ČÁST I

V š e o b e c n á u s t a n o v e n í

Článek 1

(1) Pro účely této smlouvy znamenají pojmy:

1. „právní předpisy“

zákony a jiné právní předpisy týkající se odvětví sociálního zabezpečení uvedených v článku 2;

2. „příslušný úřad“

ministerstvo nebo jiný orgán, do jehož kompetence náleží oblast sociálního zabezpečení upravovaná touto smlouvou;

3. „nositel“

instituci, které přísluší provádění právních předpisů uvedených v článku 2;

4. „příslušný nositel“

instituci, k jejíž tíži jsou poskytovány dávky nebo plnění;

5. „bydliště“

místo obvyklého pobytu;

6. „pobyt“

přechodný pobyt;

7. „oprávněná osoba“ nebo jen „osoba“

jakoukoli fyzickou osobu bez ohledu na její státní občanství, včetně uprchlíků ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z 28. července

1951 a osob bez státní příslušnosti ve smyslu Úmluvy o právním postavení osob bez státní příslušnosti z 28. září 1954, která uplatňuje, má nebo by při pobytu na území smluvního státu měla podle této smlouvy nárok na dávky;

8. „výdělečně činná osoba“

osobu zaměstnanou, samostatně výdělečně činnou nebo osobu, která je za takovou považována, jakož i jakoukoli jinou na rovně postavenou osobu pojištěnou podle právních předpisů smluvních států;

9. „rodinný příslušník“

osobu takto určenou podle právních předpisů smluvního státu, k jehož tíži mají být poskytnuty dávky;

10. „doby pojištění“

doby, po které se podle právních předpisů přispívalo na sociální pojištění, doby postavené jim na rovně, doby bydlení nebo doby za takové považované;

11. „dávky“

peněžité i věcné dávky poskytované v odvětvích sociálního zabezpečení uvedených v článku 2;

12. „peněžité dávky“ a „důchody“

všechny peněžité dávky nebo důchody, včetně všech jejich částí a všechna zvýšení, přídavky, vyrovnávací částky a příplatky, jakož i jednorázové platby a úhrady;

13. „věcné dávky“

zdravotní péči a další jiné než peněžité dávky a služby;

14. „rodinné přídavky“

pravidelně se opakující peněžité dávky přiznávané na děti podle právních předpisů jednoho nebo druhého smluvního státu;

15. „pohřebné“

jednorázovou peněžitou dávkou poskytovanou při úmrtí;

16. „dávky v nezaměstnanosti“

peněžité dávky poskytované za účelem hmotného zabezpečení uchazečů o zaměstnání.

(2) Ostatní pojmy v této smlouvě mají význam, který jim v každém smluvním státě náleží podle jeho právních předpisů.

Článek 2

(1) Tato smlouva se vztahuje na právní předpisy upravující:

1. dávky v nemoci a mateřství,
2. dávky při invaliditě,
3. dávky ve stáří,
4. dávky pozůstalých,
5. dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání,
6. pohřebné,
7. dávky v nezaměstnanosti,
8. rodinné přídavky.

(2) Právními předpisy ve smyslu odstavce 1 jsou zejména:

v České republice o

1. nemocenském pojištění,
2. zdravotním pojištění,
3. důchodovém pojištění a o zvýšení důchodu pro bezmocnost,
4. státní sociální podpoře, pokud jde o příspěvek na dítě, porodné a pohřebné,
5. zaměstnanosti, pokud jde o úpravu poskytování dávek v nezaměstnanosti;

v Chorvatské republice o

1. zdravotním pojištění a zdravotní ochraně,
2. důchodovém a invalidním pojištění,
3. pojištění v případě nezaměstnanosti,
4. přídavku na děti.

(3) Tato smlouva se vztahuje také na právní předpisy měnící nebo doplňující ty uvedené v odstavci 2. Nevztahuje se na právní předpisy zavádějící nové odvětví sociálního zabezpečení, pokud se tak příslušné úřady nedohodnou. Nevztahuje se ani na soustavy platné pro oběti válek a jejich následků.

(4) Ve vztazích mezi smluvními státy se bude přihlížet k závazkům vyplývajícím z mezinárodních smluv druhého smluvního státu se třetími státy, pokud se jedná o závazky z důchodového pojištění.

Článek 3

Tato smlouva se vztahuje na:

- a) osoby, které podléhají nebo podléhaly právním předpisům jednoho nebo obou smluvních států,
- b) na jiné osoby, pokud odvozují svá práva od osob uvedených pod písmenem a).

Článek 4

Nestanoví-li tato smlouva dále jinak, budou osoby, na něž se vztahuje, postaveny při používání právních předpisů každého smluvního státu na roveň jeho vlastním státním občanům.

Článek 5

Nestanoví-li tato smlouva jinak, nesmí být nárok na dávky, s výjimkou dávek v nezaměstnanosti, zamítnut a tyto dávky kráceny, měněny, zastaveny nebo odňaty jen z důvodu, že oprávněná osoba má bydliště nebo vykonává výdělečnou činnost na území druhého smluvního státu.

ČÁST II

Používání právních předpisů

Článek 6

Na výdělečně činné osoby se vztahují právní předpisy smluvního státu, na jehož území je výdělečná činnost vykonávána, pokud články 7 nebo 8 nestanoví něco jiného nebo ve smyslu článku 9 nebylo dohodnuto jinak.

Článek 7

(1) Je-li zaměstnanec vyslán zaměstnavatelem se sídlem na území jednoho smluvního státu na území druhého smluvního státu, vztahují se na něj až do konce 24. kalendářního měsíce po tomto vyslání právní předpisy prvního smluvního státu tak, jako by byl ještě zaměstnán na jeho území.

(2) Je-li zaměstnanec letecké, železniční, silniční nebo říční dopravní společnosti zajišťující mezinárodní dopravu na území obou smluvních států vyslán zaměstnavatelem se sídlem na území jednoho smluvního státu z jeho území na území druhého smluvního státu, vztahují se na něj i nadále právní předpisy prvního smluvního státu tak, jako by byl ještě zaměstnán na jeho území.

(3) Za zaměstnance vyslaného na území druhého smluvního státu ve smyslu odstavce 1 a 2 se nepovažuje zaměstnanec, který má na území druhého smluvního státu bydliště; to neplatí, má-li zaměstnanec uvedeno v pracovní smlouvě místo výkonu práce na území prvního smluvního státu.

(4) Osoby činné ve státních a veřejných službách a osoby jim postavené na roveň vyslané jedním smluvním státem na území druhého smluvního státu podléhají právním předpisům vysílajícího smluvního státu.

(5) Posádka námořní lodi, jakož i jiné osoby zaměstnané na námořní lodi nikoliv jen přechodně, podléhají právním předpisům smluvního státu, pod jehož vlajkou loď pluje.

Článek 8

(1) Na členy diplomatických zastoupení nebo konzulárních úřadů a na soukromé domácí zaměstnance ve službách těchto zastoupení nebo úřadů, kteří jsou vysláni na území druhého smluvního státu, se vztahují právní předpisy toho smluvního státu, kterým byli vysláni.

(2) Na zaměstnance uvedené v odstavci 1, kteří nejsou vysláni, se vztahují právní předpisy toho smluvního státu, na jehož území jsou zaměstnáni; v těchto případech plní zaměstnavatel povinnosti platné pro zaměstnavatele v přijímajícím státě. Pokud však jsou občany druhého smluvního státu, mohou si během tří měsíců od začátku zaměstnání zvolit používání právních předpisů druhého smluvního státu.

Článek 9

Na společnou žádost zaměstnance a jeho zaměstnavatele nebo osoby samostatně výdělečně činné mohou příslušné úřady obou smluvních států po dohodě stanovit výjimky z článků 6 až 8.

Část III

Zvláštní ustanovení pro jednotlivá odvětví sociálního zabezpečení a dávky

Kapitola první

Nemoc a mateřství

Článek 10

Je-li pro vznik, trvání či obnovení nároku na dávku podle právních předpisů některého ze smluvních států potřebná určitá doba pojištění, přihlédne nositel v nezbytném rozsahu i k dobám obdobného nepřekrývajícího se pojištění získaného podle právních předpisů druhého smluvního státu.

Článek 11

(1) Osoba, která má nárok na věcné dávky podle právních předpisů jednoho smluvního státu, obdrží na území druhého smluvního státu věcné dávky od nositele v místě pobytu. Tyto dávky se poskytnou jen v nezbytném rozsahu, pokud zdravotní stav osoby vyžaduje jejich neodkladné poskytnutí, a to k tíži příslušného nositele. Pojem neodkladné věcné dávky stanoví příslušné úřady smluvních států v prováděcím ujednání.

(2) Se souhlasem příslušného nositele mohou být osobě při pobytu na území druhého smluvního státu poskytnuty věcné dávky i nad nezbytný rozsah uvedený v předchozím odstavci.

(3) Poskytnutí protetických pomůcek a jiných věcných dávek větší hodnoty závisí vždy na souhlase příslušného nositele prvního smluvního státu s výhradou případů, kdy plnění je z hlediska zabránění ohrožení života nebo zdraví osoby nezbytné a neodkladné.

(4) Závisí-li podle právních předpisů jednoho smluvního státu nárok na dávky nebo výše peněžitých dávek na počtu rodinných příslušníků, přihlíží příslušný nositel též k rodinným příslušníkům, kteří mají bydliště na území druhého smluvního státu.

(5) Jsou-li podle právních předpisů obou smluvních států s přihlédnutím k této smlouvě splněny podmínky pro poskytnutí porodného v obou smluvních státech, poskytne se porodné na základě právních předpisů smluvního státu podle volby oprávněné osoby.

Článek 12

Osoby pobírající důchod z důchodového pojištění jednoho nebo obou smluvních států podléhají právním předpisům o zdravotním pojištění státu, na jehož území mají bydliště. Přitom se při poskytování důchodu jen podle právních předpisů druhého smluvního státu pokládá tento důchod za důchod prvního smluvního státu.

Článek 13

(1) Příslušný nositel jednoho smluvního státu uhradí nositeli druhého smluvního státu jím vynaložené náklady za dávky poskytnuté ve smyslu článku 11, s výjimkou správních nákladů.

(2) Výši nákladů určenou k úhradě příslušným nositelem stanoví nositel, který dávky poskytl, v cenách účtovaných za poskytnutí dávek vlastním pojištěncům.

(3) Příslušné úřady dohodnou technické otázky poskytování dávek a hrazení nákladů mezi nositeli smluvních států. Za účelem administrativního zjednodušení mohou též dohodnout, že pro všechny případy nebo pro určitou skupinu případů se namísto zúčtování úhrad v jednotlivých konkrétních případech použije paušálních plateb.

Kapitola druhá

Důchody invalidní, starobní, pozůstalých

Článek 14

Závisí-li podle právních předpisů jednoho smluvního státu vznik, zachování nebo obnovení nároku na dávku na existenci nebo získání určité doby pojištění, musí

příslušný nositel tohoto smluvního státu, je-li to nezbytné, přihlédnout i k existenci nebo dobám odpovídajícího pojištění získaným podle právních předpisů druhého smluvního státu tak, jako by se jednalo o pojištění podle jeho právních předpisů.

Článek 15

Jsou-li podle právních předpisů jednoho smluvního státu splněny podmínky nároku na dávku i bez přihlédnutí k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhého smluvního státu, stanoví příslušný nositel prvního smluvního státu dávku výlučně na základě dob pojištění získaných podle jeho právních předpisů.

Článek 16

Pokud nárok na dávku podle právních předpisů jednoho smluvního státu může vzniknout pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhého smluvního státu, berou se tyto doby v úvahu pouze v nezbytném rozsahu, přičemž smluvní státy stanoví dávky následujícím způsobem:

Česká republika:

1. Dávky, jejichž výše závisí na délce pojištění, stanoví výhradně v rozsahu odpovídajícím dobám pojištění získaným výlučně podle českých právních předpisů.

2. Dávky nebo části dávek, jejichž výše není závislá na délce pojištění, se stanoví v poměru dob získaných výlučně podle českých právních předpisů ke 30 letům, nejvýše však do plné dávky; to neplatí pro dávky nebo části dávek poskytovaných k zajištění minimálního příjmu.

3. Doby přičítané k dobám pojištění po vzniku invalidity pro stanovení dávek podmíněných dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem a dávek pozůstalých se hodnotí v poměru dob pojištění získaných výlučně podle českých právních předpisů ke dvěma třetinám dob, které uplynuly mezi 16. rokem věku dotyčné osoby a vznikem invalidity či úmrtím, nejvýše však do plného dopočtu.

Chorvatská republika:

1. Dávky, jejichž výše závisí na délce pojištění, se stanoví ve výši, která odpovídá výhradně době pojištění získané podle chorvatských právních předpisů.

2. Dávky, jejichž výši nelze stanovit podle bodu 1, se stanoví v poměru dob pojištění získaných podle chorvatských právních předpisů k celkově sečteným dobám.

Článek 17

(1) Nedosahuje-li doba pojištění získaná podle právních předpisů jednoho smluvního státu dvanácti měsíců a nevznikne-li na jejím základě nárok na dávku, nositel tohoto smluvního státu dávku nepřizná. Tuto dobu započte nositel druhého smluvního státu, jako by se jednalo o dobu pojištění získanou podle jeho právních předpisů.

(2) Nedosahuje-li doba pojištění získaná podle právních předpisů ani jednoho ze smluvních států dvanácti měsíců a nárok proto nevznikne v žádném z nich, započte všechny tyto doby nositel toho smluvního státu, podle jehož právních předpisů by součtem těchto dob byla potřebná doba pojištění splněna. Pokud by takto byla splněna podmínka nároku na dávku v obou smluvních státech, započte všechny doby jen nositel toho smluvního státu, podle jehož právních předpisů byla získána doba delší.

(3) Jestliže podle právních předpisů jednoho smluvního státu závisí výše dávek na počtu rodinných příslušníků, přihlédne příslušný nositel tohoto smluvního státu také k rodinným příslušníkům s bydlištěm na území druhého smluvního státu.

(4) Pro stanovení vyměřovacího základu pro výpočet dávek se doby pojištění získané podle právních předpisů druhého smluvního státu vylučují.

Článek 18

(1) Ustanovení právních předpisů jednoho smluvního státu o krácení, pozastavení či odnětí dávek v případech jejich souběhu s jinými dávkami či příjmem nebo z důvodu výkonu výdělečné činnosti se uplatňují též ve vztahu k příjemcům dávek získaných podle právních předpisů druhého smluvního státu nebo osobám majícím příjem či vykonávajícím výdělečnou činnost na území druhého smluvního státu.

(2) Pravidlo o krácení, pozastavení či odnětí dávek podle odstavce 1 neplatí pro souběh dávek stejného druhu při invaliditě, ve stáří, pozůstalým a při pracovních úrazech a nemocech z povolání poskytovaných nositeli obou smluvních států.

(3) Pokud by pro souběh dávek různého druhu mělo být současně uplatněno krácení dávek podle právních předpisů obou smluvních států, provede se pouze v rozsahu poloviny krácení prováděného podle právních předpisů každého ze smluvních států.

(4) Použití ustanovení předchozích odstavců nemůže vést ke snížení nároků ve srovnání s právní úpravou o souběhu dávek používanou vůči státům, s nimiž není uzavřena mezinárodní smlouva o sociálním zabezpečení.

Článek 19

Podmínkou vzniku nároku na plný český invalidní důchod osobám, které pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav vzniklý před dosažením osmnácti let věku nebyly účastny pojištění po potřebnou dobu, je trvalý pobyt na území České republiky.

Kapitola třetí

Pracovní úrazy a nemoci z povolání

Článek 20

Pro poskytování dávek v případě pracovních úrazů a nemocí z povolání platí analogicky ustanovení o dávkách v nemoci a mateřství, důchodech invalidních, starobních a pozůstalých, jakož i následující články.

Článek 21

Dávky v případě pracovního úrazu a nemoci z povolání poskytuje nositel toho smluvního státu, jehož právním předpisům podléhala osoba v době pracovního úrazu nebo v době, kdy naposledy vykonávala činnost mající za následek vznik nemoci z povolání. Nositel druhého smluvního státu poskytuje jen takové dávky, jež by byl povinen poskytovat podle právních předpisů tohoto smluvního státu a této smlouvy v případě úrazů a nemocí z obecných příčin.

Článek 22

Stanoví-li právní předpisy jednoho smluvního státu, že se dávky pro nemoc z povolání poskytují, jen když činnost, která nemoc může způsobit, byla vykonávána po určitou minimální dobu, pak příslušný nositel tohoto smluvního státu přihlíží - pokud je to nezbytné - k dobám vykonávání takové činnosti, během kterých pro ni platily právní předpisy druhého smluvního státu.

Článek 23

Osobě, která pobírala nebo pobírá dávky pro nemoc z povolání k tíži příslušného nositele jednoho smluvního státu a poté, co vykonává činnost, která také podle právních předpisů druhého smluvního státu může způsobit nemoc z povolání, uplatňuje nárok na dávky z důvodu zhoršení nemoci u nositele druhého smluvního státu,

- a) dávky poskytuje nadále nositel prvního smluvního státu podle jeho právních předpisů bez přihlédnutí ke zhoršení nemoci, a
- b) nositel druhého smluvního státu poskytne dávku ve výši rozdílu mezi dávkou náležející po zhoršení nemoci a dávkou, kterou by byl povinen poskytovat podle právních předpisů tohoto smluvního státu před zhoršením nemoci.

Článek 24

O každém pracovním úrazu, který se stane státnímu občanu jednoho smluvního státu zaměstnanému na území druhého smluvního státu, který měl nebo by mohl mít za následek úmrtí, bude příslušný nositel neodkladně informovat diplomatické nebo konzulární zastoupení prvního smluvního státu.

Kapitola čtvrtá

Pohřebné

Článek 25

Jestliže podle právních předpisů jednoho smluvního státu závisí získání, zachování nebo obnovení nároku na pohřebné na splnění určité doby pojištění, příslušný nositel tohoto smluvního státu, je-li to nezbytné, přihlédne i k době pojištění získané podle právních předpisů druhého smluvního státu.

Článek 26

(1) Příslušný nositel jednoho smluvního státu poskytuje pohřebné podle jeho právních předpisů i v případě, že osoba zemřela na území druhého smluvního státu.

(2) Ustanovení předchozího odstavce platí i pro případy, kdy k úmrtí došlo následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání.

Článek 27

Vznikne-li nárok na pohřebné podle právních předpisů obou smluvních států, je příslušným k poskytnutí pohřebného nositel toho smluvního státu, jehož právním předpisům zemřelý podléhal z důvodu výdělečné činnosti v době úmrtí, nebo na jehož území měl nevýdělečně činný zemřelý bydliště.

Kapitola pátá

Nezaměstnanost

Článek 28

(1) Jestliže podle právních předpisů jednoho smluvního státu závisí získání, zachování nebo obnovení nároku na dávky v nezaměstnanosti na splnění určité doby pojištění, příslušný nositel tohoto smluvního státu, je-li to nezbytné, přihlédne i k době pojištění získané podle právních předpisů druhého smluvního státu.

(2) Podmínkou vzniku nároku na dávky vůči nositeli smluvního státu, jehož právním předpisům nezaměstnaný naposledy podléhal je, že v posledních 12 měsících před uplatněním nároku na dávku byl nejméně po dobu 26 týdnů pojištěn pro případ nezaměstnanosti podle právních předpisů tohoto smluvního státu.

(3) Podmínka minimální doby 26 týdnů stanovená v předchozím odstavci neplatí pro ty nezaměstnané osoby, jejichž zaměstnání dohodnuté na delší než uvedenou dobu skončilo bez jejich zavinění dříve, nebo mají bydliště na území smluvního státu, podle jehož právních předpisů uplatňují nárok na dávky.

Článek 29

(1) Získá-li nárok na dávky v nezaměstnanosti podle právních předpisů jednoho smluvního státu osoba s bydlištěm na území druhého smluvního státu, pak bude tyto dávky vyplácet příslušný nositel prvního smluvního státu podle jeho právních předpisů za předpokladu, že osoba v souladu s předpisy o pobytu cizinců zůstane na území tohoto smluvního státu bude k dispozici jeho nositeli v místě posledního zaměstnání a splňovat další podmínky stanovené pro osoby s bydlištěm v tomto smluvním státě.

(2) Doba vyplácení dávek v nezaměstnanosti nositelem jednoho smluvního státu se sníží o dobu, po kterou osoba pobírala tyto dávky od nositele druhého

smluvního státu v průběhu posledních 12 měsíců před uplatněním nároku na dávky vůči nositeli prvního smluvního státu.

Kapitola šestá

Rodinné přídavky

Článek 30

Jestliže podle právních předpisů jednoho smluvního státu závisí získání, zachování nebo obnovení nároku na rodinné přídavky na získání určité doby pojištění, příslušný nositel tohoto smluvního státu, je-li to nezbytné, přihlédne i k době pojištění získané podle právních předpisů druhého smluvního státu.

Článek 31

Jsou-li podle právních předpisů obou smluvních států splněny podmínky pro poskytnutí rodinných přídavek v obou smluvních státech, poskytnou se rodinné přídavky na základě právních předpisů smluvního státu, ve kterém má dítě bydliště.

ČÁST IV

Různá ustanovení

Článek 32

(1) Příslušné úřady smluvních států upraví postupy a přijmou opatření k provádění této smlouvy.

(2) Příslušné úřady zejména:

- a) sjednají pro používání této smlouvy prováděcí ujednání;
- b) informují se vzájemně o změnách právních předpisů smluvních států;
- c) označí styčná místa k ulehčení styku mezi nositeli obou smluvních států.

Článek 33

(1) Nositelé, úřady a soudy smluvních států si poskytují navzájem pomoc při provádění této smlouvy jako by se jednalo o použití jejich vlastních právních předpisů. Tato pomoc je bezplatná.

(2) Nositelé si vzájemně uznávají doklady vydávané příslušnými orgány druhého smluvního státu; o posouzení zdravotního stavu nebo stupně invalidity však rozhoduje výlučně nositel smluvního státu, který je příslušný k poskytování dávek. Přitom může přihlídnout ke zprávám a lékařským posudkům zaslaným nositelem druhého smluvního státu.

(3) Lékařská vyšetření, jejichž provedení je požadováno právními předpisy o důchodovém pojištění jednoho smluvního státu a týkají se osob zdržujících se na území druhého smluvního státu, budou provedena na žádost příslušného nositele nositelem v místě pobytu těchto osob na území druhého smluvního státu, v souladu s jeho právními předpisy, bez vzájemné úhrady nákladů.

Článek 34

(1) Osvobození nebo snížení správních poplatků stanovená právními předpisy jednoho smluvního státu pro listiny a jiné doklady, které se podle těchto právních předpisů předkládají, platí také pro odpovídající listiny a jiné doklady, které se předkládají podle právních předpisů druhého smluvního státu při provádění této smlouvy.

(2) Příslušné úřady nebo nositelé smluvních států upustí u listin a jiných dokladů předkládaných při provádění této smlouvy od jejich ověřování diplomatickými nebo konzulárními úřady.

Článek 35

(1) Nositelé, úřady a soudy jednoho smluvního státu nesmějí odmítnout podání nebo jiné písemnosti z důvodu, že jsou sepsány v úředním jazyce druhého smluvního státu nebo v anglickém jazyce.

(2) Při provádění této smlouvy mohou nositelé, úřady a soudy navzájem a se zúčastněnými osobami nebo jejich zástupci jednat přímo nebo prostřednictvím styčných míst v jejich úředních jazycích nebo v jazyce anglickém.

Článek 36

Diplomatická a nebo konzulární zastoupení smluvních států se mohou obracet přímo na příslušné úřady, nositele a styčná místa druhého smluvního státu za účelem získání informací a ochrany zájmů občanů svého státu a mohou je také zastupovat bez zvláštní plné moci.

Článek 37

(1) Žádosti, prohlášení a opravné prostředky, které mají být podány podle právních předpisů jednoho smluvního státu v určité lhůtě správnímu orgánu, soudu nebo nositeli, považují se za podané ve lhůtě, jestliže během stejné lhůty byly podány u příslušného orgánu, soudu nebo nositele druhého smluvního státu.

(2) Žádost o dávku podaná podle právních předpisů jednoho smluvního státu se považuje současně za žádost o odpovídající dávku podle právních předpisů druhého smluvního státu. To neplatí, pokud žadatel výslovně požaduje, aby přiznání dávky ve stáří podle právních předpisů druhého smluvního státu bylo odloženo.

Článek 38

(1) Vykonatelná rozhodnutí soudů, jakož i vykonatelné výměry a nedoplatkové výkazy (listiny) nositelů nebo příslušných úřadů jednoho smluvního státu o pojistném a jiných pohledávkách ze sociálního zabezpečení se uznávají i ve druhém smluvním státě.

(2) Uznání může být odmítnuto pouze tehdy, pokud je v rozporu s veřejným pořádkem toho smluvního státu, ve kterém mají být rozhodnutí nebo listiny uznány.

(3) Vykonatelná rozhodnutí a listiny uznané podle odstavce 1 se vykonávají ve druhém smluvním státě. Postup při výkonu příslušných rozhodnutí a listin se řídí právními předpisy, které platí pro výkon odpovídajících rozhodnutí a listin vydaných v tom smluvním státě, na jehož území se mají vykonávat. Vyhotovení rozhodnutí nebo listin musí být opatřeno potvrzením o jeho vykonatelnosti (doložka vykonatelnosti).

(4) Vzájemná pomoc nositelů při provádění odstavců 1 až 3 tohoto článku nezahrnuje zastupování v soudním řízení.

Článek 39

V případech, kdy příslušný nositel jednoho smluvního státu má povinnost vyplácet peněžité dávky oprávněné osobě s bydlištěm na území druhého smluvního státu, je výše této povinnosti vyjádřena v měně prvního smluvního státu.

Článek 40

V případech, kdy má podle této smlouvy příslušný nositel jednoho smluvního státu povinnost uhradit náklady za dávky nositeli druhého smluvního státu, je dlužná částka vyjádřena v měně druhého smluvního státu, kde byly poskytnuty dávky.

Článek 41

Platby vyplývající z provádění této smlouvy z jednoho smluvního státu do druhého se uskutečňují ve volně směnitelných měnách.

Článek 42

(1) Pokud nositel jednoho smluvního státu vyplatil peněžité dávky v částce vyšší než náleží oprávněné osobě, přeplacená částka se může, na žádost a ve prospěch nositele prvního smluvního státu, uhradit z doplatku odpovídající dávky přiznané podle právních předpisů druhého smluvního státu.

(2) Poskytne-li nositel jednoho smluvního státu nepříspěvkové dávky za dobu, za kterou dodatečně vznikne nárok na peněžitou dávku podle právních předpisů druhého smluvního státu, uhradí příslušný nositel tohoto druhého smluvního státu z doplatku peněžité dávky nositeli prvního smluvního státu, na jeho žádost, hodnotu nepříspěvkových dávek poskytnutých oprávněné osobě.

Článek 43

(1) Má-li osoba - které přísluší podle právních předpisů jednoho ze smluvních států dávky za škodu, která vznikla na území druhého smluvního státu podle jeho právních předpisů - nárok na náhradu škody proti třetí osobě, přechází nárok na náhradu škody na nositele prvního smluvního státu povinného k plnění podle právních předpisů pro něj platných; druhý smluvní stát tento přechod nároku uzná.

(2) Mají-li vůči třetí osobě při použití odstavce 1 nárok na náhrady na základě téhož případu utrpěné škody nositelé obou smluvních států, jsou pak spoluvěřiteli. Třetí osoba může nároky přenesené podle odstavce 1 uspokojit vůči oběma nositelům platbou jednomu z nich. Ve vztahu mezi sebou jsou nositelé povinni k dílčímu vzájemnému vyrovnání v poměru podle výše dávek, které mají poskytovat.

Článek 44

(1) Rozdíllosti a spory, které vzniknou při provádění této smlouvy, budou řešit příslušné úřady smluvních států vzájemnou dohodou.

(2) Nebude-li možno dosáhnout dohody podle předchozího odstavce, bude sporný případ řešen diplomatickou cestou.

Část V

Ustanovení přechodná a závěrečná

Článek 45

(1) Tato smlouva nezakládá žádné nároky na dávky za dobu před jejím vstupem v platnost.

(2) Tato smlouva se vztahuje také na pojistné případy, které nastaly před jejím vstupem v platnost s výjimkou případů zakládajících nárok na jednorázová plnění.

(3) Pro stanovení nároků na dávky podle této smlouvy se přihlédně také k dobám pojištění, které byly získány před vstupem této smlouvy v platnost.

(4) Tato smlouva se nevztahuje na nároky, které jsou pokládány za vypořádané vrácením zaplacených příspěvků.

Článek 46

Dřívější rozhodnutí vydaná v oblastech upravovaných touto smlouvou neodporují používání této smlouvy.

Článek 47

Pro nároky, které se mohou uplatnit na základě dřívějších pojistných případů podle článku 45 odstavce 2, počínají lhůty k jejich uplatnění, jakož i promlčecí lhůty podle právních předpisů smluvních států, plynout nejdříve dnem vstupu této smlouvy v platnost.

Článek 48

(1) Tato smlouva podléhá ratifikaci. Ratifikační listiny budou vyměněny v *Záhřebu*.....

(2) Tato smlouva vstoupí v platnost prvního dne měsíce následujícího po dni výměny ratifikačních listin.

(3) Dnem vstupu této smlouvy v platnost pozbude ve vztahu mezi oběma smluvními státy platnosti Úmluva mezi Československou republikou a Federativní lidovou republikou Jugoslávií o sociálním pojištění, podepsaná v Bělehradě dne 22. 5. 1957.

Článek 49

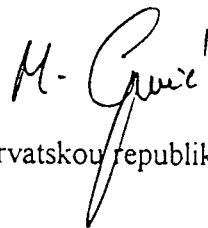
(1) Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou. Každý ze smluvních států však může smlouvu písemně vypovědět diplomatickou cestou nejpozději 6 měsíců před uplynutím probíhajícího kalendářního roku, přičemž platnost Smlouvy skončí 31. 12. tohoto roku.

(2) Bude-li tato smlouva vypovězena, zůstávají nároky získané podle jejích ustanovení zachovány.

Dáno v *Praze*..... dne *22. ledna 1999*..... ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém a chorvatském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Za Českou republiku

Za Chorvatskou republiku